

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
MICHAL BOBEK
prednesené 27. októbra 2016¹

Vec C-640/15

**Minister for Justice and Equality
proti
Tomasovi Vilkasovi**

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Court of Appeal (Odvolací súd, Írsko)]

„Európsky zatykač — Lehoty na odovzdanie vyžiadanej osoby — Odovzdanie, ktorému zabránili okolnosti, ktoré sú mimo kontroly ktoréhokoľvek členského štátu — Vyššia moc — Správanie osoby — Možnosť dohodnúť nový deň odovzdania viac ako jedenkrát — Podmienky — článok 6 Charty základných práv Európskej únie — Nové, opakujúce sa alebo pretrvávajúce okolnosti, ktoré sú mimo kontroly členských štátov“

1. Vo filme *Polnočný beh* z roku 1988 hrá Robert De Niro lovca ľudí, ktorý má za úlohu priviesť naspäť do Los Angeles bývalého mafiánskeho účtovníka, ktorý zmizol s peniazmi. V New Yorku ho zadrží a nastúpia na komerčný let. Pred vzlietnutím lietadla sa však účtovník rozčúli a začne sa správať násilne. Pilot ho požiada, aby opustil palubu lietadla. Sú nútení vydať sa namiesto toho na dlhú cestu cez celú krajinu do Los Angeles, o ktorej plagát k filmu do istej miery prekvapivo sľubuje, že „by to mohol byť začiatok nádherného priateľstva“.²
2. V prípade pána Vilkasa, odporcu v prejednávanej veci, sa zdá, že filmová analógia, ak je vôbec možná, sa skončila v prvej fáze: vylúčenie z komerčného letu z dôvodu násilia počas postupu odovzdávania z jedného členského štátu do druhého. Na druhej strane sa zdá, že táto konkrétna scéna bola nakrútená dvakrát.
3. Litovské orgány vydali na odporcu dva európske zatykače. Odovzdanie bolo dohodnuté s vykonávajúcim súdnym orgánom v Írsku. Malo sa uskutočniť prostredníctvom komerčného letu. V dohodnutý deň sa však odporca rozčúлил, začal byť agresívny a nechcel nastúpiť do lietadla. Pilot ho odmietol zobrať na palubu. O dva týždne neskôr bol neúspešný druhý pokus o odovzdanie z dôvodu veľmi podobného sledu udalostí. Odovzdaniu znova zabránilo agresívne správanie pána Vilkasa.

1 — Jazyk prednesu: angličtina.

2 — *Polnočný beh* (*Midnight Run*) (1988), réžia Martin Brest, produkčná spoločnosť Universal Pictures.

4. Za týchto okolností Court of Appeal (Odvolací súd, Írsko), vnútroštátny súd, požaduje usmernenie v súvislosti s výkladom článku 23 rámcového rozhodnutia Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi.³ Vnútroštátny súd sa Súdneho dvora pýta, či článok 23 rámcového rozhodnutia umožňuje dohodu o dni odovzdania vyžiadanej osoby viac ako jedenkrát, a ak áno, za akých okolností. Súdny dvor má teda preskúmať, či možno článok 23 ods. 3 uplatniť viackrát a aké situácie sa dajú považovať za „okolnosti, ktoré sú mimo kontroly“ ktoréhokoľvek členského štátu, v zmysle tohto ustanovenia.

I – Právny rámec

A – Právo EÚ

5. Článok 23 rámcového rozhodnutia nazvaný „Lehoty na vydanie osoby“ stanovuje:

„1. Vyžiadaná osoba sa odovzdá čo najskôr v termíne dohodnutom medzi dotknutými orgánmi.

2. Osoba sa odovzdá do 10 dní po prijatí konečného rozhodnutia o vykonaní európskeho zatykača.

3. Ak odovzdaniu vyžiadanej osoby v lehote stanovenej v odseku 2 bránia okolnosti, ktoré sú mimo kontroly ktoréhokoľvek členského štátu, vykonávajúci a vydávajúci súdny orgán sa neodkladne navzájom skontaktujú a dohodnú o novom termíne odovzdania. V takomto prípade sa odovzdanie uskutoční v 10-dňovej lehote odo dňa dohody.

4. Odovzdanie sa môže výnimočne odložiť z vážnych humanitárnych dôvodov, napríklad ak sú závažné dôvody domnievať sa, že by odovzdanie zjavne ohrozilo život alebo zdravie vyžiadanej osoby. Európsky zatykač sa vykoná hneď po tom, ako tieto dôvody zanikli. Vykonávajúci súdny orgán neodkladne informuje vydávajúci súdny orgán a dohodne s ním nový termín odovzdania. V takomto prípade sa odovzdanie uskutoční v 10-dňovej lehote odo dňa dohody.

5. Ak sa osoba naďalej zadržiava, po vypršaní lehoty uvedenej v odsekoch 2 až 4 sa prepustí.“

B – Írske právo

6. Lehoty na odovzdanie osoby sú upravené v § 16 ods. 3 až § 16 ods. 5A European Arrest Warrant Act of 2003 (zákon o európskom zatykači z roku 2003), ktorým bol podľa vnútroštátneho súdu prebratý článok 23 rámcového rozhodnutia. Relevantné ustanovenia znejú takto:

„§ 16

...

3. S výhradou § 18 sa príkaz podľa odseku 1 alebo 2 stane vykonateľným po uplynutí 15-dňovej lehoty, ktorá začína plynúť dňom vydania príkazu alebo skorším dňom, o ktorom rozhodne High Court na návrh ústredného orgánu štátu a so súhlasom osoby, na ktorú sa príkaz vzťahuje.

3A. S výhradou odsekov 5 a 6 sa osoba, na ktorú sa príkaz vykonateľný v danom čase podľa odsekov 1 alebo 2 vzťahuje, musí odovzdať do dotknutého štátu, ktorý vydal zatykač, do 10 dní po tom, čo sa príkaz stane vykonateľným v súlade s odsekom 3.

3 — Ú. v. ES L 190, 2002, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 34, zmenené a doplnené rámcovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009 (Ú. v. EÚ L 81, 2009, s. 24) (ďalej len „rámcové rozhodnutie“).

4. Ak High Court vydá príkaz podľa odseku 1 alebo 2, je povinný, ak nerozhodne o odložení odovzdania podľa § 18,

...

- b) nariadiť, aby sa táto osoba zadržala vo väzení... na obdobie najviac 25 dní, kým sa nesplnia podmienky uložené v príkaze, a
- c) nariadiť, aby bola osoba znovu predvedená pred High Court,
  - i) ak nebude odovzdaná pred uplynutím lehoty na odovzdanie podľa odseku 3A, čo možno najskôr po uplynutí tejto lehoty, alebo
  - ii) ak ústredný orgán štátu usúdi, že z dôvodu okolností, ktoré sú mimo kontroly štátu alebo dotknutého štátu, ktorý vydal zatykač, táto osoba nebude pred uplynutím lehoty uvedenej v bode i) odovzdaná, pred uplynutím tejto lehoty.

5. Ak sa pred High Court predvedie osoba podľa odseku 4 písm. c), High Court je povinný,

- a) ak nadobudne presvedčenie, že z dôvodu okolností, ktoré sú mimo kontroly štátu alebo dotknutého štátu, ktorý vydal zatykač, nebola osoba odovzdaná v lehote na odovzdanie podľa odseku 3A alebo prípadne nebude takto odovzdaná,
  - i) so súhlasom súdneho orgánu, ktorý vydal zatykač, určiť nový deň odovzdania osoby a
  - ii) nariadiť, aby sa táto osoba zadržala vo väzení... na obdobie najviac 10 dní odo dňa určeného podľa bodu i), kým nedôjde k odovzdaniu,

a

- b) vo všetkých ostatných prípadoch nariadiť, aby sa osoba prepustila na slobodu.

5A. Osoba, na ktorú sa vzťahuje príkaz vykonateľný v danom čase podľa odseku 5 písm. a),

- a) sa odovzdá dotknutému štátu, ktorý vydal zatykač, do 10 dní odo dňa vykonateľnosti príkazu alebo
- b) sa musí prepustiť na slobodu, ak odovzdanie podľa písm. a) nebolo vykonané.

...“

II – Skutkový stav, prejudiciálne otázky a konanie pred Súdny dvorom

7. High Court (Vrchný súd, Írsko) vydal 9. júla 2015 ako vykonávajúci súdny orgán dva príkazy na odovzdanie pána Vilkasa (odporcu) do Litovskej republiky. Tieto príkazy boli vydané na vykonanie dvoch európskych zatykačov vydaných litovským súdom (vydávajúci súdny orgán). Príkazy sa v súlade s vnútroštátnym procesným právom stali vykonateľnými 24. júla 2015.

8. § 16 ods. 3A zákona o európskom zatykači z roku 2003 stanovuje, že írsky ústredný orgán (Minister for Justice and Equality a v tejto veci „odvolateľ“) musí odovzdať odporcu do štátu, ktorý vydal zatykač, „do 10 dní“ po tom, čo sa príkaz stane vykonateľným. V prejednávanej veci to znamenalo najneskôr 3. augusta 2015. S litovskými orgánmi bolo odovzdanie dohodnuté na 31. júla 2015 prostredníctvom komerčného letu. Odporca však v ten deň odmietol nastúpiť do lietadla. Rozčúlil sa a stal sa natoľko agresívnym, že pilot lietadla ho odmietol vziať na palubu.

9. Odovzdanie odporcu bolo dohodnuté nanovo. High Court (Vrchný súd) stanovil dátum na 6. augusta 2015 a ponechal ho vo väzbe. Dňa 13. augusta 2015 sa uskutočnil druhý pokus o odovzdanie opäť prostredníctvom komerčného letu. Odporca svojím správaním odovzdaniu znova zabránil.

10. Odvolateľ sa okamžite obrátil na litovské orgány s cieľom dohodnúť nový termín odovzdania. Tentoraz bolo navrhnuté, aby bol odporca vzhľadom na svoje predchádzajúce správanie prepravený po mori do kontinentálnej Európy a následne po súši do Litvy. Zorganizovanie takejto prepravy bolo zložitejšie, takže za nový termín odovzdania bol určený 15. september 2015, ktorý ešte podliehal schváleniu zo strany High Court (Vrchný súd).

11. High Court (Vrchný súd) 14. augusta 2015 na základe svojho výkladu § 16 ods. 3 až 5A zákona o európskom zatykači z roku 2003 rozhodol, že nemá právomoc na prejednanie návrhu na určenie nového dátumu odovzdania. Návrh bol zamietnutý a odporca bol prepustený z väzby. Írsky ústredný orgán podal voči tomuto rozhodnutiu odvolanie na vnútroštátny súd Court of Appeal (Odvolací súd). Vnútroštátny súd sa domnieva, že je nevyhnutná pomoc Súdneho dvora pri objasnení § 16 ods. 3 až 5A zákona o európskom zatykači z roku 2003 vzhľadom na to, že týmito ustanoveniami bol prebratý článok 23 rámcového rozhodnutia.

12. Za týchto okolností Court of Appeal (Odvolací súd) prerušil konanie a položil Súdnemu dvoru tieto otázky:

- „1. Predpokladá alebo umožňuje článok 23 rámcového rozhodnutia dohodu o novom dni odovzdania viac ako jedenkrát?
2. Ak áno, predpokladá alebo umožňuje to v ktorejkoľvek alebo všetkých z nasledujúcich situácií: napr. ak odovzdaniu vyžiadanej osoby v lehote stanovenej v odseku 2 už zabránili okolnosti, ktoré sú mimo kontroly ktoréhokoľvek členského štátu, čo viedlo k dohode o novom dni odovzdania, a ak tieto okolnosti
- i) sa vyhodnotili ako pretrvávajúce; alebo
  - ii) hoci pominuli, sa vyhodnotili ako opakujúce sa; alebo
  - iii) hoci pominuli, nastali iné také okolnosti, ktoré zabránili alebo môžu brániť odovzdaniu vyžiadanej osoby v požadovanej lehote vo vzťahu k danému novému dňu odovzdania?“

13. Uznesením z 24. novembra 2015 vnútroštátny súd navrhol, aby Súdny dvor prejednal túto vec v skrátenom konaní podľa článku 105 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora. Uznesením predsedu Súdneho dvora z 23. decembra 2015 bol tento návrh zamietnutý.⁴

14. Písomné pripomienky predložil pán Vilkas, írsky, francúzsky, litovský, rakúsky a poľský vládca a vládca Spojeného kráľovstva, ako aj Komisia. Pán Vilkas, írsky a litovský vládca a vládca Spojeného kráľovstva, ako aj Komisia predniesli ústne prednesy na pojednávaní 20. júla 2016.

III – Analýza

15. Prvou otázkou sa Court of Appeal (Odvolací súd) Súdneho dvora pýta, či článok 23 rámcového rozhodnutia umožňuje dohodu o novom dni odovzdania viac ako jedenkrát. Druhá otázka sa týka výkladu článku 23 ods. 3 rámcového rozhodnutia a ide v nej o výklad výrazu „okolnosti, ktoré sú mimo kontroly ktoréhokoľvek členského štátu“.

⁴ — Uznesenie Vilkas (C-640/15, EU:C:2015:862).

A – Prvá otázka: *dohoda o novom dni odovzdania viac ako jedenkrát*

16. Vnútroštátny súd formuloval prvú otázku všeobecne v súvislosti s článkom 23 rámcového rozhodnutia. Dva odseky tohto ustanovenia – článok 23 ods. 3 a 4 rámcového rozhodnutia – umožňujú dohodnutie nového dátumu odovzdania za osobitných okolností po uplynutí 10-dňovej lehoty od konečného rozhodnutia o vykonaní európskeho zatykača podľa článku 23 ods. 2 článok 23 ods. 3 upravuje možnosť dohodnúť nový termín odovzdania, pokiaľ odovzdaniu v lehote stanovenej v článku 23 ods. 2 zabránili okolnosti, ktoré sú mimo kontroly členských štátov. Toto ustanovenie je relevantné pre prejednávanú vec.

17. V prvej časti týchto návrhov preskúvam článok 23 ods. 3 z jazykového, systematického a teleologického hľadiska. Keďže výklad uvedeného ustanovenia má priamy vplyv na možnosť ponechať vyžiadajú osobu vo väzbe, následne preskúvam zlučiteľnosť navrhovaného prístupu so základným právom na slobodu zakotveným v článku 6 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

1. Doslovný výklad článku 23 ods. 3

18. Jasné znenie článku 23 podľa názoru odporcu bráni stanoveniu nového termínu odovzdania viac ako jedenkrát. Komisia a všetky členské štáty, ktoré predložili pripomienky, majú odlišný názor.

19. Po prvé treba zdôrazniť, že znenie článku 23 rámcového rozhodnutia nijakým spôsobom neobmedzuje počet *pokusov* o odovzdanie. Text tohto ustanovenia, ako aj jeho názov odkazuje len na *lehoty* na účinné odovzdanie.

20. Keď sa teda zohľadní len znenie ustanovenia, logickým záverom je, že nič v článku 23 nebráni viac ako jednému pokusu o odovzdanie pri dodržaní maximálnych lehôt stanovených v odsekoch 2 až 4, pokiaľ je to prakticky možné.

21. Po druhé na rozdiel od tvrdenia odporcu odkaz na „lehot[u] stanoven[ú] v odseku 2“ v článku 23 ods. 3 jednoznačne nevyklučuje možnosť dohodnúť nový termín odovzdania viac ako jedenkrát.

22. Odporca tvrdí, že výraz „v lehote stanovenej v odseku 2“ odkazuje na pevne určenú lehotu, ktorá začína plynúť dňom prijatia končného rozhodnutia o vykonaní európskeho zatykača. V dôsledku toho by článok 23 ods. 3 umožňoval stanoviť len jeden nový termín odovzdania.

23. S týmto názorom nesúhlasím. Ako uviedli Komisia a poľská vláda, odkaz na „lehot[u] stanoven[ú] v odseku 2“ v článku 23 ods. 3 zďaleka nie je jednoznačný a dá sa chápať rôznymi spôsobmi.

24. Komisia tvrdí, že výraz „v lehote stanovenej v odseku 2“ sa dá vykladať ako odkaz na trvanie tejto lehoty: 10 dní. Tento prístup podporovaný írskou vládou znamená, že keď po prvý raz nastanú „okolnosti, ktoré sú mimo kontroly ktoréhokoľvek členského štátu“, z dohodnutého nového termínu odovzdania vyplynie nová 10-dňová lehota. Keby nové „okolnosti, ktoré sú mimo kontroly...“, nastali v uvedenej 10-dňovej lehote, bola by možná dohoda o novom termíne odovzdania.

25. Možný je aj ďalší výklad: článok 23 ods. 3 rámcového rozhodnutia upravuje výnimku pre prípad, že sa odovzdanie nemôže uskutočniť v lehote stanovenej v odseku 2. Znamená to, že každý nový termín odovzdania vyplývajúci z opakovaného uplatnenia článku 23 ods. 3 by rovnako spĺňal podmienku, že odovzdanie bolo zmarené v prvotnej lehote „stanovenej v odseku 2“.

26. Podľa môjho názoru odkaz na „lehot[u] stanoven[ú] v odseku 2“ v článku 23 ods. 3 rámcového rozhodnutia treba chápať v súlade so všeobecným prístupom článku 23. Ako som uviedol, toto ustanovenie upravuje lehoty, nie počet pokusov o odovzdanie.

27. V každom prípade alternatívne výklady presadzované odporcom a Komisiou ukazujú, že znenie článku 23 ods. 3 síce silno naznačuje, že odkaz na „lehot[u] stanoven[ú] v odseku 2“ sa vzťahuje na lehoty, a nie na počet pokusov, znenie tohto ustanovenia však nie je jednoznačné: preto je potrebné preskúmať kontext a účel uvedeného ustanovenia.

2. Systematický a teleologický výklad

28. Článok 23 ods. 3 predstavuje výnimku v rámci článku 23. Jeho účelom je upraviť špecifické a obmedzené situácie, v ktorých odovzdaníu v „normálnej“ lehote stanovenej v článku 23 ods. 2 zabránili „okolnosti, ktoré sú mimo kontroly ktoréhokoľvek členského štátu“. Umožňuje to výnimku z inak krátkej lehoty vo veľmi obmedzenom súbore situácií, ktorú treba ako každú inú výnimku zo zákona vykladať reštriktívne.

29. Článok 23 ods. 3 rámcového rozhodnutia tak funguje ako záruka uznávajúca zložitosť postupov odovzdávania, s ktorými sú automaticky spojené zložité medzinárodné dojednania o cestovaní. Podobné alebo rovnaké výnimky sú tradične upravené v dohovoroch o vydávaní.⁵ Cieľom článku 23 ods. 3 je teda zabrániť zmareniu európskeho zatykača, ktorého vykonanie už bolo dohodnuté s vykonávajúcim súdnym orgánom, nezvyčajnými alebo náhodnými udalosťami, ktoré sú mimo dosahu riadneho priebehu postupu. Cieľom článku 23 ods. 3 je v konečnom dôsledku zabrániť „náhodnej“ beztrestnosti.⁶

30. Myslím si preto, že v prípade dohody s litovskou vládou predstavuje výnimočná povaha okolností, ktoré sú spúšťačom uplatnenia samotného článku 23 ods. 3, argument proti presadzovanému obmedzeniu počtu prípustných dohôd o novom termíne odovzdania. V opačnom prípade by vzrástlo riziko pomerne absurdných výsledkov. Uvediem extrémny príklad: po neúspešnom pokuse o odovzdanie v dôsledku výbuchu sopky a z neho vyplývajúceho zákazu cestovania by mohla byť dohoda o druhom pokuse zmarená zemetrasením.

31. Navyše ak zostanem na systematickej úrovni, treba poukázať na to, že článok 23 je umiestnený na úplný koniec pomerne zložitého postupu odovzdávania upraveného v kapitole 2 rámcového rozhodnutia. Vstupuje do hry, keď už vykonávajúci súdny orgán uskutočnil všetky ďalšie nevyhnutné kroky vrátane prijatia rozhodnutia o vykonaní európskeho zatykača podľa článku 15. V prípade, že opakovane nastanú „okolnosti, ktoré sú mimo kontroly...“, by výklad brániaci dohode o novom termíne odovzdania viac ako jedenkrát v zmysle článku 23 ods. 3 znemožnil úspešnosť celého postupu.

32. Komisia a členské štáty, ktoré predložili pripomienky, dôrazne poukazujú aj na všeobecné ciele rámcového rozhodnutia. Judikatúra Súdneho dvora zdôrazňuje, že tento nástroj zavedením nového zjednodušeného a efektívnejšieho systému smeruje k zjednodušeniu a zrýchleniu súdnej spolupráce. Cieľom je prispieť k dosiahnutiu všeobecnejšieho cieľa vytýčeného Európskou úniou, a to „stať sa zónou slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, založenou na vysokom stupni dôvery, ktorá má existovať medzi členskými štátmi“.⁷ Cieľ spočívajúci v zrýchlení súdnej spolupráce je zvlášť zjavný v zaobchádzaní s lehotami na prijímanie rozhodnutí týkajúcich sa európskeho zatykača,⁸ ako aj v lehotách na účinné odovzdanie.

5 — Napríklad článok 11 ods. 3 dohovoru vypracovaného na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii o zjednodušenom postupe vydávania osôb medzi členskými štátmi Európskej únie (Ú. v. ES C 78, 1995, s. 2; Mím. vyd. 19/008, s. 3) a článok 18 ods. 5 Európskeho dohovoru o vydávaní z roku 1957. Pokiaľ ide o posledné uvedené ustanovenie, bolo konštatované, že nebudú námietky voči opakovanému uplatneniu tohto pravidla (pozri MANZANARES SAMANIEGO, J. L.: *El Convenio Europeo de Extradición*. Barcelona: Bosch, 1986, s. 219).

6 — Cieľ spočívajúci v zabránení beztrestnosti uznal Súdny dvor za oprávnený cieľ všeobecného záujmu v práve EÚ [pozri rozsudky zo 6. septembra 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630, body 37 až 39), a z 27. mája 2014, Spasic (C-129/14 PPU, EU:C:2014:586, body 63 a 65)].

7 — Rozsudok z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198 bod 76 a citovaná judikatúra).

8 — Rozsudok z 30. mája 2013, F. (C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, bod 58).

33. Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že ak je možných viacero výkladov, treba uprednostniť ten, ktorý zabezpečuje potrebný účinok dotknutého ustanovenia a právneho nástroja.⁹ Výklad článku 23 ods. 3 rámcového rozhodnutia umožňujúci dohodu o novom termíne odovzdania viac ako jedenkrát, pokiaľ sú splnené podmienky tohto ustanovenia, bezpochyby prispieva k dosiahnutiu cieľov rámcového rozhodnutia spočívajúcich v zjednodušení a zrýchlení súdnej spolupráce.

3. Predbežný záver

34. Z týchto dôvodov sa domnievam, že článok 23 ods. 3 rámcového rozhodnutia sa má vykladať v tom zmysle, že umožňuje dohodu o novom termíne odovzdania viac ako jedenkrát.

35. Je jasné, že tento výklad má vplyv na možnosť ponechať vyžiadajú osobu vo väzbe. Prebiehajúce uplatňovanie článku 23 ods. 3 rámcového rozhodnutia bráni uplatneniu článku 23 ods. 5, ktorý si vyžaduje prepustenie vyžiadanej osoby z prípadnej väzby. Okrem toho ako Komisia správne uviedla na pojednávaní a v rozpore s tvrdeniami francúzskej a litovskej vlády, povinnosť prepustiť vyžiadajú osobu podľa článku 23 ods. 5 predstavuje skutočné a bezpodmienečné prepustenie v protiklade k „dočasnému prepusteniu“ v zmysle článku 12 rámcového rozhodnutia. V dôsledku toho povinnosť prijať nevyhnutné opatrenia na zabránenie ukrytiu vyžiadanej osoby vyplývajúca z článku 12 rámcového rozhodnutia nemôže pretrvávať len na základe európskeho zatykača, ak dôjde k uplatneniu článku 23 ods. 5

36. Na všeobecnej úrovni súhlasím s odporcom, že ustanovenia rámcového rozhodnutia treba vykladať tak, aby bolo dodržané právo na osobnú slobodu zakotvené v článku 6 Charty.¹⁰ Ako stanovuje článok 1 ods. 3 rámcového rozhodnutia a Súdny dvor to potvrdil, účinkom tohto nástroja nemôže byť zmena povinnosti dodržiavať základné práva zakotvené v Charte.¹¹

37. Súhlasím však aj s tvrdeniami írskej vlády a vlády Spojeného kráľovstva, podľa ktorých zo samotného výkladu článku 23 ods. 3 rámcového rozhodnutia v tom zmysle, že umožňuje dohodu o novom termíne odovzdania viac ako jedenkrát, nevyplýva výsledok, ktorý je v rozpore s článkom 6 Charty. Dôvod je jednoduchý: článok 23 ods. 3 neopravňuje na väzbu, ani ju neupravuje.¹² Rámcové rozhodnutie sa vedome vyhýba zasahovaniu do právomoci členských štátov na úpravu zadržania pred odovzdaním. Odovzdanie nie je závislé od toho, či je vyžiadaná osoba zadržovaná. Potvrďuje to článok 12 rámcového rozhodnutia, ktorý stanovuje, že keď je osoba zatknutá na základe európskeho zatykača, vykonávajúci súdny orgán prijme rozhodnutie o *tom, či* sa má vyžiadaná osoba naďalej zadržiavať. Okrem toho vykonávajúci súdny orgán má síce počas postupu odovzdávania povinnosť prijať opatrenia potrebné na zabezpečenie splnenia materiálnych podmienok účinného odovzdania,¹³ rámcové rozhodnutie však neukladá povinnosť väzby, ani neupravuje jej dĺžku alebo podmienky, ktoré naďalej podliehajú vnútroštátnemu právu.¹⁴

9 — Pozri napríklad rozsudok zo 7. októbra 2010, Lassel (C-162/09, EU:C:2010:592, bod 51). Pozri tiež, v tejto súvislosti, rozsudok zo 16. júla 2015, Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, body 35 až 42).

10 — Pokiaľ ide o článok 12, pozri analogicky rozsudok zo 16. júla 2015, Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, bod 54).

11 — Rozsudok zo 16. júla 2015, Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, bod 53).

12 — Problematika väzby v trestnom konaní v súčasnosti nie je upravená na úrovni EÚ. Rada síce vyzvala Komisiu, aby predložila zelenú knihu o pozbavení osobnej slobody v predsúdnom konaní, ďalšie kroky na prijatie nástrojov EÚ v tejto oblasti však neboli uskutočnené. Pozri zelenú knihu „Posilnenie vzájomnej dôvery v európskom justičnom priestore – zelená kniha o uplatňovaní trestnoprávných predpisov EÚ v oblasti pozbavenia osobnej slobody“, Brusel 14. júna 2011, KOM(2011) 327 v konečnom znení. Prístup k otázke zadržovania pred odovzdaním alebo vydaním sa v jednotlivých členských štátoch značne líši. Pozri najmä Európsky výbor pre problémy zločinnosti – Výbor expertov pre aplikáciu európskych dohovorov v trestnoprávnej oblasti, „Dočasné zatknutie a zadržiavanie počas vydávania – lehoty platné v jednotlivých krajinách“, Štrasburg 2. júla 2012, PC-OC/Inf 71, k dispozícii na adrese <http://www222.coe.int/tcj>.

13 — Pokiaľ ide o situáciu pred prijatím konečného rozhodnutia o vykonaní, pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. júla 2015, Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, bod 61).

14 — Podľa článku 12 musí byť rozhodnutie o tom, či sa má vyžiadaná osoba naďalej zadržiavať, prijaté „v súlade s právnymi predpismi vykonávajúceho členského štátu“. Článok 12 ďalej stanovuje, že osoba sa môže kedykoľvek dočasne prepustiť „v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi vykonávajúceho členského štátu“. V takom prípade príslušný orgán vykoná v súvislosti s dočasným prepustením „všetky potrebné opatrenia, na jej zabránenie ukrytiu“.

4. Obmedzenia

38. Skutočnosť, že samotné rámcové rozhodnutie neupravuje väzbu, však neznamená, že s prípadným opakovaným uplatňovaním článku 23 ods. 3 rámcového rozhodnutia nie sú spojené nijaké obmedzenia. Práve naopak: členské štáty musia pri uplatňovaní článku 23 ods. 3 dodržiavať dva druhy hraníc: po prvé *vnútorné* hranice rámcového rozhodnutia a po druhé hranice, ktoré sú vo vzťahu k rámcovému rozhodnutiu *vonkajšie* a vyplývajú zo základného práva na slobodu a bezpečnosť upravené v článku 6 Charty.

a) Hranice stanovené rámcovým rozhodnutím

39. Viacero obmedzení je obsiahnutých v samotnom rámcovom rozhodnutí.

40. Po prvé opakované uplatnenie článku 23 ods. 3 je prípustné len za okolností, ktoré sú mimo kontroly členských štátov v úzkom zmysle slova, ako uvediem v odpovedi na druhú prejudiciálnu otázku.

41. Po druhé členské štáty majú stále povinnosť odovzdať vyžiadanú osobu čo najskôr, ktorá vyplýva z článku 23 ods. 1

42. Po tretie možnosť opätovne uplatniť článok 23 ods. 3 je naďalej obmedzená prísnymi lehotami. Vykonávajúci súdny orgán musí okamžite kontaktovať vydávajúci súdny orgán a dohodnúť nový termín odovzdania, po ktorom znova začne plynúť 10-dňová lehota.

43. A čo je nakoniec najdôležitejšie, nedodržanie ktorejkoľvek lehoty, či už podľa článku 23 ods. 2 alebo podľa článku 23 ods. 3, má za následok okamžité uplatnenie článku 23 ods. 5, ktorý umožňuje prepustenie vyžiadanej osoby z väzby.

44. V dôsledku toho článok 23 ods. 3 tým, že stanovuje prísne lehoty na zrýchlenie súdnej spolupráce, ukladá povinnosť starostlivosti. Prispieva to k dodržiavaniu článku 6 Charty vykladaného v spojení s článkom 5 ods. 1 písm. f) Európskeho dohovoru o ľudských právach (EDLP). Ako už bolo uvedené v návrhu Komisie, lehoty nie sú určené len na zrýchlenie postupov v záujme účinnosti súdnej spolupráce a vzájomného uznávania, ale súvisia aj s právom účastníkov konania na rozhodnutie veci v primeranej lehote.¹⁵ Ako tvrdí poľská vláda, článok 23 má tiež chrániť vyžiadanú osobu pred nadmerne dlhým zadržaním v dôsledku sklzu v postupe odovzdávania.

b) Hranice vyplývajúce z povinností spojených so základnými právami

45. Keď členské štáty prijímajú rozhodnutie o zadržaní osoby s cieľom splniť si povinnosti vyplývajúce z rámcového rozhodnutia, konajú v rámci pôsobnosti práva EÚ. Vzťahuje sa preto na ne Charta podľa svojho článku 51 ods. 1

15 — Pozri stranu 4 návrhu Komisie na Rámcové rozhodnutie o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi, KOM(2001) 522 v konečnom znení.

46. Členské štáty musia najmä dodržiavať právo na slobodu a bezpečnosť zakotvené v článku 6 Charty. Článok 52 ods. 3 Charty stanovuje, že v rozsahu, v akom tento nástroj obsahuje práva, ktoré zodpovedajú právam zaručeným v EDĽP, zmysel a rozsah týchto práv je rovnaký ako zmysel a rozsah práv stanovených v EDĽP.¹⁶ Vo vysvetlivkách k Charte je uvedené, že článok 6 Charty zodpovedá článku 5 EDĽP.¹⁷ Podľa článku 5 ods. 1 EDĽP nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem špecifických prípadov vymenovaných v tomto ustanovení, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním stanoveným zákonom.

47. Napriek rozdielom v porovnaní s tradičnými systémami vydávania,¹⁸ ktoré má rámcové rozhodnutie prekonávať,¹⁹ je akceptované, že štandard ochrany, ktorá sa vzťahuje na zadržiavanie pred odovzdaním na základe európskeho zatykača, predstavuje článok 5 ods. 1 písm. f) EDĽP.²⁰ Toto ustanovenie odkazuje na „zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody... osoby, proti ktorej prebieha konanie o... vydanie“.

48. V judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) týkajúcej sa článku 5 ods. 1 písm. f) EDĽP sú načrtnuté základné požiadavky relevantné pre zadržiavanie pred odovzdaním podľa článku 23 rámcového rozhodnutia. Po prvé zadržiavanie je odôvodnené, len ak sa postup uskutočňuje s „náležitou starostlivosťou“. Po druhé zadržiavanie musí byť „zákonné“ vrátane požiadaviek súvisiacich s „kvalitou zákona“. Po tretie podľa článku 52 ods. 1 Charty musia byť obmedzenia základných práv – akým je pozbavenie slobody – v súlade so zásadou proporcionality. Tieto tri obmedzenia teraz postupne preskúvam.

49. Prvé obmedzenie má vplyv najmä na celkové trvanie zadržiavania pred odovzdaním. Ak sa konanie nevedie s náležitou starostlivosťou, väzba prestane byť odôvodnená.²¹ Vykonávajúci súdny orgán môže rozhodnúť, že ponechá dotknutú osobu vo väzbe, len pokiaľ je postup odovzdávania „veden[ý] s dostatočne náležitou starostlivosťou, a teda pokiaľ dĺžka väzby nie je neprimeraná“.²² Ako som uviedol v bode 44 týchto návrhov, lehoty stanovené v článku 23 rámcového rozhodnutia sú pilierom požiadavky náležitej starostlivosti.

50. Podľa druhého obmedzenia musí byť akékoľvek pozbavenie slobody v zmysle článku 5 ods. 1 písm. f) EDĽP „zákonné“. Znamená to, že väzba musí byť v súlade s „konaním ustanoveným zákonom“, ako je uvedené v článku 5 ods. 1 EDĽP.²³ Musí spĺňať hmotnoprávne a procesné pravidlá vnútroštátneho práva a mala by byť v súlade s cieľom chrániť jednotlivca pred svojvôľou.²⁴ Pri posudzovaní „zákonnosti“ väzby zohráva kľúčovú úlohu všeobecná zásada právnej istoty. Požiadavka „zákonnosti“ teda súvisí s „kvalitou zákona“: „... je preto zásadné, aby boli podmienky pozbavenia slobody podľa vnútroštátneho práva jasne vymedzené a aby bolo uplatňovanie samotného zákona predvídateľné...“²⁵

51. Vzhľadom na to je jasné, že článok 23 ods. 3 poskytuje právny rámec na odôvodnenie ponechania osoby vo väzbe pred jej odovzdaním. V uvedenom ustanovení však nie sú vymedzené konkrétne podmienky pozbavenia slobody.

16 — Pozri tiež rozsudok zo 16. júla 2015, Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, bod 56).

17 — Pozri rozsudky z 28. júla 2016, JZ (C-294/16 PPU, EU:C:2016:610, bod 48), a z 15. februára 2016, N. (C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, body 47 a 77).

18 — Pozri najmä návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Ruiz-Jarabo Colomer vo veci *Advocaten voor de Wereld* (C-303/05, EU:C:2006:552, body 38 až 47).

19 — Pozri napríklad rozsudok z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 75 a tam citovanú judikatúru).

20 — Pozri rozsudok zo 16. júla 2015, Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, body 56 až 58).

21 — Rozsudok zo 16. júla 2015, Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, bod 57).

22 — Rozsudky z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 100), a zo 16. júla 2015, Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, bod 58).

23 — Rozsudok ESLP z 26. júna 2012, Toniolo v. San Marino a Taliansko (CE:ECHR:2012:0626JUD004485310, bod 44).

24 — Rozsudok ESLP z 19. februára 2009, A. a i. v. Spojené kráľovstvo (CE:ECHR:2009:0219JUD000345505, bod 164).

25 — Rozsudok ESLP z 24. júla 2014, Čalovskis v. Lotyšsko (CE:ECHR:2014:0724JUD002220513, bod 182).

52. V súlade s tvrdeniami, ktoré uviedla generálna advokátka Sharpston vo veci N, je potrebné pri posudzovaní otázky, či sú obmedzenia práva na slobodu v súlade s podmienkami zákonnosti a „kvality zákona“, zohľadniť nielen dotknuté ustanovenia práva EÚ, ale aj vnútroštátneho práva.²⁶ ESLP totiž pri posudzovaní požiadavky „zákonnosti“ uznal, že nástroje medzinárodnej spolupráce môžu slúžiť ako právny základ na zadržanie osoby pred jej vydaním. Pri posudzovaní kritéria „kvality zákona“ (potreba dostupnosti, presnosti a predvídateľnosti) však ESLP konštatoval, že v dôsledku neexistencie komplexnej úpravy postupu, ktorý sa má uplatniť pri týchto nástrojoch, je nevyhnutné preskúmať vnútroštátne právo.²⁷

53. Vyplýva z toho veľmi konkrétny dôsledok pre opakované uplatnenie článku 23 ods. 3 rámcového rozhodnutia. Požiadavka „kvality zákona“ znamená, že osoba môže byť ponechaná vo väzbe v súlade so zákonom na základe opakovaných „okolností, ktoré sú mimo kontroly ktoréhokoľvek členského štátu“, len pokiaľ ustanovenia rámcového rozhodnutia v spojení s vnútroštátnymi vykonávacími ustanoveniami spĺňajú požiadavku dostupnosti, presnosti a predvídateľnosti.

54. Pokiaľ ide o tretie obmedzenie, treba pamätať na to, že vykonávajúci súdny orgán je viazaný aj požiadavkou proporcionality. Ako uviedol Súdny dvor, článok 52 ods. 1 Charty stanovuje, že európsky zatykač nemôže odôvodniť ponechanie vyžiadanej osoby vo väzbe bez akéhokoľvek časového obmedzenia.²⁸ V dôsledku toho musí vykonávajúci súdny orgán v súlade s tým, čo Súdny dvor konštatoval v rozsudku Lanigan, pri prijímaní rozhodnutia o ponechaní osoby vo väzbe na účely uplatnenia článku 23 ods. 3 konkrétne preskúmať situáciu s prihliadnutím na všetky relevantné okolnosti, aby mohol posúdiť odôvodnenosť dĺžky väzby, akými sú pravdepodobný alebo uložený trest za skutky, na základe ktorých bol vydaný európsky zatykač, riziko úteku, činnosť príslušných orgánov a prípadne „to, do akej miery vyžiadaná osoba prispela k dĺžke konania“.²⁹

55. Vnútroštátnemu súdu prináleží overiť, či sú vnútroštátne ustanovenia o zadržiavaní pred odovzdaním v spojení s článkom 23 ods. 3 rámcového rozhodnutia a ich uplatnenie v prejednávanej veci v súlade s týmito tromi požiadavkami.

5. Odpoveď na prvú otázku

56. Podľa môjho názoru sa má článok 23 ods. 3 rámcového rozhodnutia vykladať v tom zmysle, že umožňuje dohodu o novom termíne odovzdania viac ako jedenkrát. V prípade opakovaného uplatnenia článku 23 ods. 3 môže byť vyžiadaná osoba ponechaná vo väzbe v súlade s článkom 6 Charty len za predpokladu, že postup odovzdávania spĺňa požiadavku náležitej starostlivosti, že príslušné ustanovenia vnútroštátneho práva sú predvídateľné, dostupné a presné a že väzba je v súlade so zásadou proporcionality.

B – Druhá otázka

57. Pokiaľ je odpoveď na prvú otázku kladná, cieľom druhej otázky vnútroštátneho súdu je určiť, za akých okolností je dohoda o novom termíne odovzdania podľa článku 23 ods. 3 možná viac ako jedenkrát. Vnútroštátny súd uvádza viacero možností: „okolnosti, ktoré sú mimo kontroly...“, sa vyhodnotili ako pretrvávajúce; alebo hoci pominuli, vyhodnotili sa ako opakujúce sa; alebo nastali iné okolnosti, ktoré zabránili alebo môžu brániť odovzdaniu vyžiadanej osoby v požadovanej lehote.

26 — Návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Sharpston vo veci N. (C-601/15 PPU, EU:C:2016:85, bod 131).

27 — Rozsudky ESLP z 23. októbra 2008, Soldatenko v. Ukrajina (CE:ECHR:2008:1023JUD000244007, bod 112), a z 26. júna 2012, Toniolo v. San Marino a Taliansko (CE:ECHR:2012:0626JUD004485310, body 46 až 50).

28 — Rozsudok z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 101).

29 — Pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. júla 2015, Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, bod 59).

58. Spoločným bodom a východiskom všetkých týchto scenárov je existencia „okolností, ktoré sú mimo kontroly ktoréhokoľvek členského štátu“. V tejto časti návrhov preto najprv rozoberiem tento pojem. Následne preskúmam, či správanie osoby možno považovať za „okolnosť, ktorá je mimo kontroly“ ktoréhokoľvek členského štátu. Po tretie tento pojem zasadím do rámca pretrvávajúcej, opakujúcej sa alebo novej prekážky odovzdania podľa článku 23 ods. 3

1. „Okolnosti, ktoré sú mimo kontroly ktoréhokoľvek členského štátu“, alebo „vyššia moc“?

59. Znenie jednotlivých jazykových verzií článku 23 ods. 3 rámcového rozhodnutia je odlišné. V anglickom znení a vo väčšine jazykových znení toto ustanovenie odkazuje na „okolnosti, ktoré sú mimo kontroly“ ktoréhokoľvek členského štátu.³⁰ Ostatné jazykové znenia odkazujú na pojem vyššia moc.³¹

60. Tento nesúlad nie je bez následkov. Ako Súdny dvor vymedzil vo svojej judikatúre v rozličných kontextoch, pod pojmom vyššia moc treba rozumieť neobvyklé a nepredvídateľné okolnosti mimo kontroly strany, ktorá sa na ne odvoláva, ktorých dôsledkom nebolo možné zabrániť napriek vynaloženiu náležitej starostlivosti.³² Naopak, dá sa povedať, že „okolnosti, ktoré sú mimo kontroly“, odkazujú iba na jeden z prvkov definície vyššej moci. Ako taký je logickou podmnožinou vyššej moci. Z tohto dôvodu zahŕňa širšiu škálu situácií.³³

61. Ako však tvrdí litovská vláda, z preskúmania *travaux préparatoires* vyplýva, že výraz „okolnosti, ktoré sú mimo kontroly“, v zmysle článku 23 ods. 3 mal zodpovedať tradičnému pojmu vyššia moc, tak ako ho vykladá Súdny dvor.

62. Anglické znenie návrhu článku 23 ods. 3 uvedené v pôvodnom návrhu Komisie odkazovalo na „okolnosti, ktoré sú mimo kontroly“ (ale len vykonávajúceho členského štátu).³⁴ V dôvodovej správe sprevádzajúcej návrh Komisie však bol uvedený pojem vyššia moc. V dôvodovej správe bolo ďalej vysvetlené, že znenie článku 23 ods. 2 a 3 je inšpirované článkom 11 dohovoru z roku 1995.³⁵ Znenie tohto ustanovenia v jednoznačnej väčšine autentických jazykov odkazuje na pojem vyššia moc.³⁶

63. Samotný návrh Komisie sa odvolával na dôvodovú správu k dohovoru z roku 1995, podľa ktorej sa má pojem vyššia moc vykladať reštriktívne.³⁷ Požiadavka reštriktívneho výkladu vyplýva aj zo skutočnosti, že článok 23 ods. 3 predstavuje výnimku z riadneho priebehu postupu odovzdávania³⁸ a môže mať vplyv na pozbavenie slobody vyžadovanej osoby.

64. Svoj názor by som stručne zhrnul tak, že pojmy „okolnosti, ktoré sú mimo kontroly“, a „vyššia moc“ treba na účely článku 23 ods. 3 rámcového rozhodnutia považovať za rovnocenné.

30 — Ide napríklad o bulharské, španielske, české, nemecké, estónske, grécke, chorvátske, lotyšské, litovské, maltské, holandské, poľské, slovenské, slovinské a švédske znenie.

31 — Konkrétne francúzske, talianske, portugalské, rumunské a fínske znenie.

32 — Pozri napríklad rozsudok z 18. júla 2013, Eurofit (C-99/12, EU:C:2013:487, bod 31 a citovanú judikatúru).

33 — Toto rozlíšenie je výslovne uvedené v niektorých nástrojoch sekundárneho práva, ktoré odkazujú na osobitné režimy vyššej moci a „okolností, ktoré sú mimo kontroly“. Platilo to v prípade (zrušeného) nariadenia Komisie (EHS) č. 1380/75 z 29. mája 1975, ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá uplatňovania peňažných kompenzačných súm (Ú. v. ES L 139, 1975, s. 37). V tejto súvislosti pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Lenz vo veci Denkavit France (266/84, neuverejnené, EU:C:1985:425, bod 1, kde uviedol, že „pojem vyššia moc preto treba vykladať odlišne, užšie ako pojem okolnosti, ktoré sú mimo kontroly dotknutej osoby“).

34 — Návrh rámcového rozhodnutia Rady o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi [*neoficiálny preklad*], KOM(2001) 522 v konečnom znení (Ú. v. ES C 332 E, 2001, s. 305).

35 — Dohovor vypracovaný na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii o zjednodušenom postupe vydávania osôb medzi členskými štátmi Európskej únie (Ú. v. ES C 78, 1995, s. 2; Mim. vyd. 19/008, s. 3).

36 — Španielske, dánske, nemecké, grécke, francúzske, talianske, holandské, portugalské a fínske znenie. Iba v anglickom a vo švédskom znení tento pojem nie je použitý.

37 — Dohovor o zjednodušenom postupe vydávania osôb medzi členskými štátmi Európskej únie – dôvodová správa (Ú. v. ES C 375, 1996, s. 4).

38 — Pozri analogicky rozsudky zo 4. februára 2016, C & J Clark International (C-659/13 a C-34/14, EU:C:2016:74, bod 191), a z 18. júla 2013, Eurofit (C-99/12, EU:C:2013:487, bod 37).

2. Vyššia moc a správanie osoby v kontexte článku 23 ods. 3 rámcového rozhodnutia

65. Súdny dvor vo viacerých súvislostiach konštatoval, že vyššia moc nie je obmedzená na absolútnu nemožnosť.³⁹ Určil dva základné prvky vyššej moci, ktoré sú relevantné pre výklad tohto pojmu v kontexte rámcového rozhodnutia. Po prvé ide o *objektívny* prvok týkajúci sa povahy okolností: okolnosti musia byť neobvyklé, nepredvídateľné a nezávislé od osoby, ktorá sa domáha tejto výnimky. Po druhé ide o *subjektívny* prvok: povinnosť dotknutej osoby, „aby sa zabezpečila proti následkom neobvyklej udalosti tým, že prijme primerané opatrenia bez toho, aby priniesla neprimeranú obeť“⁴⁰.

66. Posúdenie týchto dvoch prvkov však závisí od kontextu. V jednotlivých oblastiach práva EÚ môže byť odlišné.⁴¹

67. Je preto potrebné zohľadniť osobitný kontext rámcového rozhodnutia. Uvedený nástroj sa uplatňuje v oblasti súdnej spolupráce v trestných veciach s cieľom zrýchliť a zjednodušiť postupy odovzdávania. Na tieto účely je potrebné dodržiavať prísne lehoty. V štádiu odovzdávania je preto rozhodujúca rýchlosť a starostlivosť orgánov. Dôsledkom týchto dôvodov v spojení s výnimočnou povahou článku 23 ods. 3 rámcového rozhodnutia a s jeho vplyvom na osobnú slobodu je prísne a pomerne úzke posudzovanie týchto prvkov.

68. Pokiaľ ide o prvý prvok vyššej moci, správanie vyžiadanej osoby sa dá považovať za „okolnosť, ktorá je mimo kontroly...“, v zmysle článku 23 ods. 3, ak ho nemožno predvídať a je nezávislé od kontroly členského štátu, ktorý sa naň odvoláva. Agresívne správanie počas odovzdávania preto možno považovať za nepredvídanú a nezávislú udalosť, len ak faktické informácie, ktoré majú orgány k dispozícii, nijakým spôsobom nenaznačovali, že by mohlo dôjsť k takému scenáru. Pri posudzovaní pravdepodobnosti takého scenára musia vnútroštátne orgány náležite zohľadniť osobitný skutkový rámec každého jednotlivého prípadu vrátane nasledujúcich faktorov: trestné činy, pre ktoré je osoba vyžiadaná alebo za ktoré bola odsúdená; správanie počas väzby; záznam v registri trestov; akékoľvek ďalšie informácie týkajúce sa tohto rámca, ktoré môžu vyplývať z vnútroštátneho spisu.

69. Komisia tvrdí, že orgány musia v mnohých prípadoch využiť na prepravu súkromné spoločnosti: skutočnosť, že komerční leteckí prepravcovia môžu násilnej osobe odoprieť vstup na palubu, treba preto do veľkej miery považovať za okolnosť mimo kontroly orgánov.

70. Súhlasím s tým, že takú udalosť možno považovať za mimo (fyzickej) kontroly členských štátov. Reakcia pilota komerčných aerolínií na rozčúlenie a/alebo agresívne správanie cestujúceho sa však dá sotva považovať za nepredvídateľnú udalosť. Naopak, v skutočnosti je taká reakcia pilota vzhľadom na existenciu všeobecne známych bezpečnostných predpisov a protokolov pre také udalosti pomerne predvídateľná.

71. Toto tvrdenie nevyklučuje skutočnosť, že náhle a neočakávané násilné správanie vyžiadanej osoby môže samo osebe spĺňať prvý prvok definície vyššej moci. Vylučuje však možnosť tvrdiť, že prirodzená a predvídateľná reakcia pilota na takú udalosť ako taká predstavuje vyššiu moc. Voľba dopravného prostriedku napokon prináleží členským štátom. A rovnako aj zodpovednosť za túto voľbu.

72. Pokiaľ ide o druhý prvok, treba zdôrazniť, že na to, aby bola splnená požiadavka vynaloženia „náležitej starostlivosti“ s cieľom zabrániť zmareniu odovzdania, sa od orgánov členských štátov očakáva osobitne zvýšená starostlivosť, keď pôsobia v oblasti súdnej spolupráce v trestných veciach, a o to viac v citlivom okamihu účinného odovzdania. Orgány zodpovedné za odovzdávanie v členských štátoch by mali vynaložiť všetko primerané úsilie na to, aby zaručili účinné odovzdanie osoby. Vzhľadom na profil vyžiadanej osoby môže byť nevyhnutný záložný plán.

39 — Rozsudok z 18. decembra 2007, Société Pipeline Méditerranée et Rhône (C-314/06, EU:C:2007:817, bod 23 a citovaná judikatúra).

40 — Rozsudok z 18. decembra 2007, Société Pipeline Méditerranée et Rhône (C-314/06, EU:C:2007:817, bod 24 a citovaná judikatúra).

41 — Pozri rozsudok z 18. júla 2013, Eurofit (C-99/12, EU:C:2013:487, bod 32 a citovan  judikatúru).

73. Pri vynakladaní takejto náležitej starostlivosti musí byť úsilie smerujúce k účinnému odovzdaniu primerane konkrétnej situácii vyžadanej osoby, aby nedošlo k porušeniu článku 4 Charty. Ako tvrdí írsky vláda, podľa judikatúry ESLP v súvislosti s osobou pozbavenou slobody „každé použitie fyzickej sily, ktoré nie je absolútne nevyhnutné v dôsledku jej vlastného správania, znižuje ľudskú dôstojnosť a v zásade predstavuje porušenie práva stanoveného v článku 3 Dohovoru“.⁴²

74. Na požiadavku dodržiavania štandardov v oblasti základných práv počas postupu odovzdávania, ktorá je súčasťou bežnej zodpovednosti orgánov, sa však nemožno odvolávať s cieľom nadmerne zdôrazniť pojem vyššia moc. Požiadavky na dodržiavanie základných práv môžu predstavovať len podporu stanoviska členského štátu odvolávajúceho sa na vyššiu moc, keď po prijatí všetkých opatrení vyžadovaných náležitou starostlivosťou odovzdaniu zabránilo nepredvídateľné správanie vyžadanej osoby na základe posúdenia uvedeného v bode 65 týchto návrhov.

3. Pretrvávajúce, opakujúce sa alebo nové „okolnosti, ktoré sú mimo kontroly...“

75. Vzhľadom na predchádzajúcu analýzu agresívne správanie vyžadanej osoby môže byť v prípade splnenia požiadaviek vyššej moci dôvodom na uplatnenie článku 23 ods. 3 rámcového rozhodnutia. Možnosť uznať existenciu okolností, „ktoré sú mimo kontroly...“ členských štátov, aby mohol byť článok 23 ods. 3 opakovane uplatnený, na základe opakovaného agresívneho správania – ktorá je cieľom druhej prejudiciálnej otázky vnútroštátneho súdu – si však vyžaduje ďalšie preskúmanie.

76. Komisia, írsky vláda a vláda Spojeného kráľovstva sa domnievajú, že „okolnosti, ktoré sú mimo kontroly...“, v zmysle článku 23 ods. 3 rámcového rozhodnutia existujú v každej z troch situácií, ktoré vnútroštátny súd uviedol vo svojej druhej otázke – pretrvávajúce, opakujúce sa alebo nové „okolnosti, ktoré sú mimo kontroly...“.

77. Podľa môjho názoru je však potrebný odlišný prístup. Tri druhy situácií, ktoré abstraktne opisuje vnútroštátny súd, možno považovať za nový prípad „okolností, ktoré sú mimo kontroly...“, len ak sú prítomné oba prvky vyššej moci, ktoré som opísal v bode 65 týchto návrhov. Či je to tak, musia posúdiť vnútroštátne súdy v rámci posudzovania okolností veci. Môžem však uviesť niekoľko všeobecných úvah, ktoré môžu vnútroštátnym súdom pomôcť pri tejto úlohe.

78. Pokiaľ ide o prvú situáciu, konkrétne o *pretrvávajúce* okolnosti, domnievam sa, že litovská vláda správne tvrdí, že okolnosti pretrvávajúce počas novej lehoty sa v zásade nemajú považovať za vyššiu moc, lebo také okolnosti sú v skutočnosti predvídateľné v dôsledku toho, že pretrvávajú. Pokiaľ pretrváva *ten istý* typ mimoriadnych okolností, nijaký vnútroštátny orgán konajúci s náležitou starostlivosťou pravdepodobne neurčí ďalší termín odovzdania.

79. Aj v druhej situácii – keď „okolnosti, ktoré sú mimo kontroly“, pominuli, ale potom sa *zopakovali* – chýba prvok nepredvídateľnosti. Platí to, pokiaľ opakovanie sa okolností nie je ako také nepredvídateľné alebo pokiaľ sa napríklad situácia nezopakovala s takou intenzitou alebo za takých okolností, ktoré podstatne menia situáciu v porovnaní s prvou udalosťou.

80. Pokiaľ ide o subjektívny prvok vyššej moci, v oboch prípadoch, keď okolnosti pretrvávajú alebo sa opakujú, skutočnosť, že k podobnej situácii už došlo, prirodzene zvyšuje prah „náležitej starostlivosti“, ktorú musia vynaložiť vnútroštátne orgány.

81. Čiže pokiaľ v minulosti nastali alebo pretrvávajú okolnosti rovnakej povahy, ktoré viedli k uplatneniu článku 23 ods. 3, je zvlášť ťažké splniť požiadavky nepredvídateľnosti a náležitej starostlivosti, ktoré sú vlastné pojmu vyššia moc.

42 — Pozri napríklad rozsudky ESLP z 28. septembra 2015, Bouyid v. Belgicko (CE:ECHR:2015:0928JUD002338009, bod 88), a zo 4. decembra 1995, Ribitsch v. Rakúsko (CE:ECHR:1995:1204JUD001889691, bod 38).

82. V tretej situácii „okolnosti, ktoré sú mimo kontroly...“, *pominuli*, nastali však *iné* také okolnosti, ktoré zabránili alebo môžu brániť odovzdaniu vyžadanej osoby v požadovanej lehote.

83. Podľa môjho názoru práve táto tretia situácia môže najpravdepodobnejšie platne odôvodniť opakované uplatnenie článku 23 ods. 3 rámcového rozhodnutia. Povedzme, že viac ako jeden zásah skutočnej a odlišnej vyššej moci v priebehu postupu odovzdávania je dosť nepravdepodobný. Keďže je však pravda často zložitejšia než fikcia, určite nemožno vylúčiť, že také udalosti nastanú.

84. Na záver uvediem, že ak sa prijme reštriktívny výklad vyššej moci, ako navrhujem v týchto návrhoch, je jasné, že k opakovanému uplatneniu článku 23 ods. 3 rámcového rozhodnutia dôjde len vo veľmi výnimočných situáciách. Vzhľadom na to možno agresívne správanie vyžadanej osoby, ktoré zmarilo prvý pokus o odovzdanie, považovať za vyššiu moc, len ak vnútroštátne súdne orgány na základe ničoho v spise a v skutkových okolnostiach konkrétnej veci nemohli dôvodne predvídať takýto priebeh udalostí. Naopak, opakovanie takmer identického správania, ktoré zabráni následnému pokusu o odovzdanie, nemožno dôvodne označiť za vyššiu moc, pokiaľ príslušný orgán na základe skutkových okolností veci nemal dôvod domnievať sa, že takýto scenár sa nemôže zopakovať.

85. Vnútroštátnemu súdu prislúcha, aby na základe všetkých skutočností, ktoré má k dispozícii, určil, či boli požiadavky článku 23 ods. 3 rámcového rozhodnutia v prejednávanej veci splnené druhýkrát.

4. Odpoveď na druhú otázku

86. Podľa môjho názoru sa má článok 23 ods. 3 rámcového rozhodnutia vykladať v tom zmysle, že umožňuje dohodu o novom termíne odovzdania viac ako jedenkrát, len ak nové alebo opakujúce sa okolnosti, ktoré zabránili odovzdaniu, predstavujú samy osebe nový prípad vyššej moci.

C – Dodatok

87. V tieni tejto veci zostávajú dva konkurenčné širšie záujmy, ktoré možno nie sú úplne zreteľné, ale určite sú relevantné: základná morálna zásada, podľa ktorej nikto nemôže mať prospech z toho, že sa správal protizákonne,⁴³ a potreba priviesť členské štáty k zodpovednému prístupu k postupu odovzdávania z hľadiska plánovania a výkonu.

88. V týchto návrhoch som sa usiloval nájsť rozumný kompromis medzi týmito dvoma záujmami a zároveň rešpektovať základné práva vyžadanej osoby: v prípade nových alebo opakujúcich sa okolností, ktoré sú mimo kontroly ktoréhokoľvek členského štátu, vykladaných reštriktívne, je dohoda o novom termíne odovzdania podľa článku 23 ods. 3 rámcového rozhodnutia možná viac ako jedenkrát. Táto možnosť však má jednoznačné vnútorné i vonkajšie hranice. Z vnútorného hľadiska rámcového rozhodnutia musia nastať skutočné okolnosti, ktoré sú mimo kontroly členských štátov – nielen situácie spôsobené nedostatočnou prípravou alebo pohodlnosťou členských štátov. Pokiaľ také okolnosti nenastanú, vyžiadaná osoba musí byť okamžite prepustená podľa článku 23 ods. 5 Z vonkajšieho hľadiska dĺžka a podmienky zadržovania pri opakovanom uplatnení článku 23 ods. 3 podliehajú Charte vykladanej v súlade s EDLP.

43 — Litovská a írská vláda na pojednávaní uviedli, že správanie odporcu možno považovať za zneužitie práv. Tvrdili, že pán Vilkas násilným správaním umelo vytvoril podmienky na svoje prepustenie na základe článku 23 ods. 5

Nemyslím si, že pojem zneužitie práv je v tomto kontexte relevantný. Podľa ustálenej línie judikatúry dôkaz zneužívajúceho konania si vyžaduje jednak objektívny prvok – že aj napriek formálnemu dodržaniu podmienok stanovených právnou úpravou EÚ cieľ tejto právnej úpravy nebol dosiahnutý – a jednak subjektívny prvok spočívajúci v úmysle získať výhodu vyplývajúcu z právnej úpravy EÚ tým, že sa umelo vytvárajú podmienky potrebné na jej získanie. Pozri napríklad rozsudok z 18. decembra 2014, McCarthy a i. (C-202/13, EU:C:2014:2450, bod 54 a tam citovanú judikatúru).

Nevidím spôsob, akým by odporca tým, že sa násilne vzpíeral odovzdaniu, formálne splnil nejakú podmienku stanovenú právom EÚ. Ak vôbec niečo, takéto správanie by sa skôr dalo podľa viacerých vnútroštátnych právnych poriadkov považovať za marenie výkonu úradného rozhodnutia alebo za podobné porušenie bez ohľadu na jeho označenie vo vnútroštátnom práve.

89. Nakoniec treba poukázať na to, že pôsobnosť týchto návrhov je obmedzená na výklad výrazu „okolnosti, ktoré sú mimo kontroly...“, a na možnosť opakovaného uplatnenia článku 23 ods. 3. Je však férové priznať, že právnymi otázkami, ktorými sa zaoberajú tieto návrhy, ktorých cieľom je poskytnúť užitočnú odpoveď na konkrétne otázky položené vnútroštátnym súdom v prejednávanej veci, nie sú vyčerpané výkladové problémy, ktoré môžu vyplynúť z aktuálneho znenia článku 23 rámcového rozhodnutia. V týchto návrhoch najmä nezaujímam stanovisko k právnemu postaveniu alebo platnosti európskeho zatykača po uplatnení článku 23 ods. 5 rámcového rozhodnutia, ktoré vedie k povinnému prepusteniu vyžiadanej osoby z väzby.

IV – Návrh

90. Vzhľadom na predchádzajúce úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na otázky, ktoré mu položil Court of Appeal (Odvolačný súd), takto:

1. Článok 23 ods. 3 rámcového rozhodnutia Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi sa má vykladať v tom zmysle, že umožňuje dohodu o novom termíne odovzdania viac ako jedenkrát. V prípade opakovaného uplatnenia článku 23 ods. 3 môže byť vyžiadaná osoba ponechaná vo väzbe v súlade s článkom 6 Charty základných práv Európskej únie len za predpokladu, že postup odovzdávania spĺňa požiadavku náležitej starostlivosti, že príslušné ustanovenia vnútroštátneho práva sú predvídateľné, dostupné a presné a že väzba je v súlade so zásadou proporcionality.
2. Článok 23 ods. 3 rámcového rozhodnutia sa má vykladať v tom zmysle, že umožňuje dohodu o novom termíne odovzdania viac ako jedenkrát, len ak nové alebo opakujúce sa okolnosti, ktoré zabránili odovzdaniu, predstavujú samy osebe nový prípad vyššej moci.